

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja työllisyysjaosto, 11.04.2022

§ 33

Kaupungin edunvalvontaohjelma 2023

1424/00.01.02.03/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Elinvoimajohtaja, Markus Lankinen, p. 040 701 7328

Kehityspäällikkö, Henna Eskonsipo-Bradshaw, p. 044 482 0838

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Elinvoimajohtaja Lankinen Markus

Päätösehdotus

Merkitään käyty keskustelu tiedoksi ja hyödynnettäväksi ohjelman jatkovalmistelussa ja toimeenpanossa.

Perusteluosa

Lahden seutu on voimakkaasti kehittyvä Suomen viidenneksi suurin kaupunkiseutu. Edunvalvontaohjelma listaa sellaiset toimet, joilla kansallisesti ja kansainvälisesti voidaan nopeuttaa Lahden seudun kehitystä. Edunvalvontaohjelman toimilla on siten vaikutusta myös kansallisten, EU-tason ja globaalien tavoitteiden saavuttamiseen.

Edunvalvontaohjelman sisältö ja toimeenpanotilanne tarkistetaan säännöllisesti kaupungin eri päätöksentekoelementeissä. Ohjelman kärkihankkeiden painotukset ja toimeenpanokeinot suunnitellaan yhdessä Lahden alueen elinkeinoelämän, koulutus- ja tutkimustoimijoiden sekä

Päijät-Hämeen maakunnan toimijoiden kanssa. Lahti edistää edunvalvontaohjelman tavoitteiden toteutumista Lahden alueen päättäjien kanssa ja tekemällä yhteistyötä erityisesti suurempien kaupunkiseutujen, LUT-Lab -kotimaakuntien toimijoiden ja kaupungin kansainvälisten verkostojen kautta.

Edunvalvontaohjelman toimenpiteet eivät ole keskenään tärkeysjärjestyksessä. Toimenpiteet täydentävät toisiaan ja yhdessä muodostavat vahvan pohjan Lahden kaupunkiseudun markkinaehtoiselle kehitykselle. Ulkoisen ja alueellisen toimintaympäristön muutokset voivat vaikuttaa nopeastikin yksittäisen toimien toteutusedellytyksiin ja toimien edistämiseksi avautuvien mahdollisuuksien hyödyntämiseen.

1. Lahden seudun kansallisesti merkittävän logistisen aseman vahvistaminen ja tiivis kytkentä Etelä-Suomen, Suomen ja kansainvälisiin markkinoihin

Lahti on Suomen viidenneksi suurin kaupunkiseutu ja kiinteä osa eteläisen Suomen kasvualuetta. Kansalliset ja EU:n tasoiset tie- ja rautatiesuunnitelmat tulee ylläpitää, kehittää ja toteuttaa siten, että Lahden seudun yhteydet pääkaupunkiseudulle, sen lentokentälle, kaakkoiseen Suomeen sekä Tampereen seudulle vahvistuvat.

- 1.1. Raideyhteyksien kehittäminen

Nopea ja tiheävuoroinen raideyhteys Lahti-Helsinki on välttämätön Lahden ja pääkaupunkiseudun työmarkkinoiden integraatiokehityksen jatkamiseksi. Pääkaupunkiseudun ja Lahden seudun välillä

pendelöivien määrät olivat kasvussa vuoden 2020 alkuun asti. Pandemian jälkeisen etätyön yleistymisen kautta sama kehitys voi jatkua ja vahvistua. Myös sujuva yhteys Lahdesta HEL-lentokentälle ja takaisin on työmarkkinoiden toimivuuden ja Lahden kokous- ja kongressiliiketoiminnan kannalta tärkeä.

Tiheän vuoroyhteyden varmistamiseksi kaakkoisen Suomen ja Lahden pääkaupunkiseudulle suuntautuvat pendelöintiliikennevolyymit tulee keskittää samoihin yhteyksiin. Tällä varmistetaan myös, Lappeenranta–Kouvola–Lahti-alueen koulutus- ja tutkimuspalveluiden tiivistyvää yhteistyötä. LUTin, Labin ja Xamkin kampusten välillä liikkuvien opiskelijoiden ja henkilökunnan määrät kasvavat tulevaisuudessa.

1.2. Tieyhteyksien kehittäminen

Kaupungin yhteydet etelästä pohjoiseen ovat Euroopan TEN-T -verkkoon kuuluvan E75-väylän kautta hyvässä kunnossa. Länsi-itä yhteyksien osalta Lahden uusi ohitustie on parantanut läntisen Suomen yhteydet kaakkoiseen Suomeen ja Savoan merkittävästi. Seuraava tärkeä kehitettävä tieosuus on Lahti-Kouvola -välinen VT12. Tielinjaus ja nopeusrajoitukset eivät vastaa nykyisiä ja mm. Kymi Motorringin kasvattamia tulevia liikennetarpeita.

1.3. Lahden seudun sisäinen liikenne

Duo-raitiovaunulinjauksen tarpeet pidetään esillä kaupunkisuunnittelussa ja maakunnallisessa aluesuunnittelussa.

2. Työmarkkinoiden toimivuuden edistäminen ja yritysten kasvusteiden lieventäminen

Lahdesta tuli yliopistokaupunki vuoden 2019 alusta. LUT-yliopiston kasvu ja kehittyminen alueella luo mahdollisuudet uuden osaamisen lisäämiselle, kaupungin vetovoiman kasvattamiselle yrityksiä ja asukkaiden näkökulmasta sekä elinkeinoelämän ja uuden yritystoiminnan kehittymiselle ja kasvulle.

Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilu käynnistyi vuonna 2021 ja työllisyyden hoito siirtyy kuntien vastuulle todennäköisesti täysimääräisesti vuonna 2024. Korkeakoulujen kasvun ja työllisyyden hoidon edellytyksien edunvalvonta on tärkeää alueen elinvoiman ja työmarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi.

2.1. Yliopisto- ja koulutusresurssien vahvistaminen

LUT-yliopiston kasvun edellytyksiä tuetaan siten, että ne vaikuttavat kansainväliseen opiskelijarekrytointiin, osaavien opettajien ja tutkijoiden rekrytointiin sekä monipuolisen ulkopuolisen tutkimus- ja kehitysrahoituksen vollymeihin. Yliopiston aloituspaikkojen, koulutusvastuiden sekä uusien maisteri- ja kandidikoulutusohjelmien kasvattaminen Lahdessa on tärkeää tulevina vuosina. Myös LAB-

ammattikorkeakoulun ja Helsingin yliopiston kasvu ja kehittyminen tarvitsee panoksia.

LUT-yliopiston kasvun myötä Lahdesta on kehittymässä merkittävä tiedekaupunki. Lisäpanostuksia tarvitaan professuurien, tutkimuksen ja TKI-infrastruktuurin kasvattamiseen alueella. Investoinnit mm. sähköalan sekä erotustekniikan laboratorioihin, urheiluteknologian sekä ohjelmistotekniikan infra-alustoihin mahdollistavat laadukkaan koulutuksen, elinkeinoelämän kasvua tukevat kehitysyhteistyön yritysten kanssa sekä korkeakoulujen menestymisen kansainvälisesti.

Korkeakoulutuksen ohella tärkeä edunvalvonnan kohde on myös ammatillisen oppilaitoksen, Koulutuskeskus Salpauksen, riittävät koulutuspaikat, resurssit ja englanninkielinen koulutustarjonta.

2.2. Työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton edistäminen

Lahden seudun elinkeinoelämän keskeisin kasvua rajoittava tekijä on työvoimapula. Pula on niin käytännön tekijöistä kuin korkeasti koulutetuista huippuosajista. Kansainvälisten opiskelijoiden siirtyä Suomeen työmarkkinoille tulee edistää sekä työperäisen maahanmuuton edellytyksiä parantaa. Hyvänä esimerkkinä on LUT-yliopiston kansainväliset kandidaattikoulutukset ohjelmisto- ja energiatekniikassa ja tuotantotaloudessa sekä LAB-ammattikorkeakoulun useat kansainväliset ohjelmat tuovat alueelle kasvavassa määrin kansainvälisiä osaajia. Yliopistokaupunki houkuttelee myös kansainvälisiä tutkijoita ja

työntekijöitä alueelle. Lahden seudun korkeakoulujen vetovoiman edistäminen kansainvälisesti on tärkeää.

Lahden alueelle suuntautuu runsaasti myös muuta kansainvälistä maahanmuuttoa, mikä on mahdollista valjastaa alueen kohtaanto-ongelmien ratkaisemiseksi. Globaalissa kriisitilanteessa kunnallisten resurssien riittävyttä maahantulon vastaanottamiseksi tulee varmistaa.

2.3. Lahden kuntakokeilun onnistumisen varmistaminen

Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilussa rakennetaan kuntien tulevaisuuden työllisyydenhoitoa. TE2024-uudistus ja palvelujen laajamittainen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja, mutta haastavassa tilanteessa olevien kaupunkien huomioiminen rahoitusmallissa ja resursseissa on Lahden näkökulmasta äärimmäisen tärkeää.

3. Ympäristöteknologioiden käyttöönoton edistäminen

Suomen johtavassa ympäristökaupungissa Lahdessa, alueen yrityksissä sekä LUT-yliopistossa on aktiivisesti tutkittu uusia energia- ja ympäristöteknologioita, joilla voidaan korvata fossiilisia polttoaineratkaisuja eri tuotantoprosesseissa ja lämmitysratkaisuissa.

Näiden ratkaisujen nopea käyttöönotto on välttämätöntä ja energiariippumattomuuden edistämiseksi tätä työtä tulee kiirehtiä.

Vaihtoehtoihin energia- ja ympäristöteknologioihin liittyvää kehitystyötä

sekä siirtymäajan ratkaisut vaativat valtion tukitoimia. Näiden ratkaisujen nopea käyttöönotto on mahdollisuus, joka tarjoaa sekä Lahden että Suomen yrityksille uusia työmahdollisuuksia ja vientimarkkinoita.

3.1. Lahden seutu voi energia- ja ympäristöteknologiaratkaisujen nopean toimeenpanon ja vaikuttavuuden seurannan pilottialueena. Yritysten mahdollisuudet tarvittavien investointien tekemiseksi tulee vahvistaa.

3.2. Toimenpiteiden nopean käynnistymisen ja vaikuttavuuden varmistamiseksi LUT-yliopiston ja Lab-ammattikorkeakoulun resursseja tulee vahvistaa teknologisten ja liiketaloudellisten ratkaisujen käyttöönoton esteiden tunnistamiseksi ja ratkaisemiseksi.

3.3. Lahti GEM (Lahden seudun sähköisen liikenteen klusteri) on yritysten, tutkimus- ja oppilaitosten sekä kaupunkien yhteistyöalusta liikenteen vihreän sähköistymisen teknologioiden ja ratkaisujen kehittämisessä sekä kaupallistamisessa. Klusterin painopistealueita ovat raskaan liikenteen ajoneuvojen, erikoisajoneuvojen ja työkoneiden sähköistysratkaisujen luominen, vaihtoehtoisten polttoaineiden lataus- ja jakeluinfrastruktuuriteknologioiden sekä hiilineutraalin energiajärjestelmien kehittäminen ja rakentaminen. Automaatio ja digitalisaatio sekä data-analytiikka ovat myös keskeisiä osa-alueita. Klusterin toiminnan vaikuttavuutta tulee vahvistaa nopeassa aikataulussa vahvistamalla klusterin toimintaedellytyksiä ja varmistamalla klusterin kehityshankkeiden riittävät resurssit.

3.4. Lahdessa toimiva hiilineutraalin rakentamisen kehityskeskus kokoaa yhteen alan asiantuntijat teollisuuden, koulutuksen ja tutkimuksen piiristä. Kehityskeskus toimii hiilineutraalin rakentamisen tietopankkina ja linkkinä

tutkimuksen ja teollisuuden välillä. Keskuksen resurssit tulee vahvistaa uusien energia- ja ympäristöteknologioiden käyttöönoton nopeuttamiseksi.

4. Kansainvälisti merkittävien erityistoimialojen toimintaedellytysten kehittäminen

4.1. Päijät-Hämeen viljaklusterin toimintaedellytysten vahvistaminen

Perinteiset elintarvikkeet saavat jatkossakin rinnalleen aivan uudenlaisia tuoteinnovaatioita. Uusia, terveyttä edistäviä sekä vastuullisesti tuotettuja tuotteita kokeillaan ja kehitetään Viljaklusterin yrityksissä jatkuvasti. Klusterin yrityksillä on kansallisesti keskeinen rooli ruokahuollon varmistamisessa ja näillä on merkittävää vientitoimintaa. Viljaklusterin tutkimus- ja kehitysresurssit tulee vahvistaa elintarviketeollisuuden ja tutkimus- ja kehitystoimijoiden kanssa yhteistyössä, esimerkiksi yhteisen tuotekehitys- ja testauslaboratorion avulla.

4.2. Urheilu- ja liikuntaliiketoiminnan kehittäminen

Lahti kuuluu maailman 100 johtavan urheilukaupungin joukkoon ja kaupungin yrityksillä ja muilla toimijoilla on pitkät perinteet urheiluun liittyvän liiketoiminnan harjoittamisessa. Kaupungin alueen toimijoiden ja Vierumäen ja Pajulahden urheilu- ja valmennuskeskusten osaaminen ja kehitysmahdollisuudet pidetään esillä kansallisissa ja kansainvälisissä urheilutoiminnan kehityssuunnitelmissa.

4.3. Kokous- ja kaupunkitoiminnan kehittäminen

Lahden seudulla on vahvat näytöt kansainvälisen mittakaavan suur tapahtumien järjestäjänä. Lahden alueen monipuoliset kongressikeskustilat ja osaaminen mahdollistavat kongressitapahtumien

järjestämisen korkeidenkin laatuvaatimusten asiakkaille. Lahden seudun kokous- ja kongressi-infrastruktuuuri otetaan huomioon ja pidetään esillä kansallisten ja kansainvälisten tapahtumien suunnittelussa ja järjestämiskilpailuissa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Markus Lankinen, Henna Eskonsipo-Bradshaw